

Література:

1. Бацевич Ф.С. Основы коммуникативной лингвистики / Флорій Бацевич. – К. : Академія, 2004. – 344с.
2. Дейк ван Т.А., Язык. Познание. Коммуникация / Т.А. ван Дейк; пер. с англ.: сб. работ/сост. В. В. Петров под ред. В. И. Герасимова. – М.: Прогресс, 1989. – 312 с.
3. Кочерган М. П. Загальне мовознавство : Підручник / М. П. Кочерган. – К. : Видавничий центр «Академія», 2003. – 464 с.
4. Красных В. В. Основы психолингвистики и теории коммуникации: Курс лекций. / Виктория Владимировна Красных. – М. : ИТДГК «Гнозис», 2001. – 270с.
5. Почепцов Г.Г. Теория коммуникації / Георгій Георгійович Почепцов. – 2-ге вид. доп. – К.: Видавничий центр «Київський університет», 1999. – 308 с.
6. Селіванова О.О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми : [підручник] / Олена Олександрівна Селіванова. – Полтава, 2008. – 712 с.
7. Яшенкова О. В. Основы теории мовой коммуникації : [навчальний посібник] / Ольга Володимирівна Яшенкова. – К. : Видавничий центр «Академія», 2010. – 312с.
8. Craig R.T. Communication Theory as a Field / R.T. Craig // Communication Theory. – 1999. – Vol. 9. – P. 119–161.
9. Leontiy H. Deutsch-Ukrainische Wirtschafts-kommunikation / Halyna Leontiy// Etnographisch – gesprächsanalytische Fallstudien. – Wiesbaden : GWV Fachverlage GmbH, 2009. – 507 s.

Джерела ілюстративного матеріалу

10. Materialien für den Unterricht: Arbeitswelt Kommunikative Fertigkeiten Discussion [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.wirtschaftsdeutsch.de>. – Дата звернення: 05.01.2017.
11. Laura Momo: Ein Infofilm zu Rassismus [Електронний ресурс] – Режим доступу : www.bpb.de/mediathek/197285/rassismus-begegnen. Дата звернення: 13.12.2016.
12. Werner Bergmann Was sind Vorurteile? // Informationen zur politischen Bildung. – Berlin. – № 271. – 2009. – S. 5–11.

УДК 81'42 : 82 – 92

О. А. Черниш,

Житомирський державний університет ім. І. Франка, м. Житомир

ЛІНГВОСТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ МЕДІАЖАНРУ «СЛОВО РЕДАКТОРА»

Статтю присвячено розгляду лінгвостилістичної характеристики медіажанру «слово редактора». Проаналізовано інваріантні ознаки особливостей вживання фонетичних, графічних, лексико-стилістичних, образно-тропеїчних та синтактико-стилістичних засобів виразності, які надають текстам головних редакторів експресивності й суб'єктивного забарвлення, впливають на сприйняття та почуття читачької аудиторії.

Ключові слова: мас-медійний дискурс, дискурс глянцевого журналу, медіажанр, засоби виразності.

«ЛИНГВОСТИЛИСТИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ МЕДИАЖАНРА «СЛОВО РЕДАКТОРА»

Статья посвящена рассмотрению лингвостилистической характеристики медиажанра «слово редактора». Проанализированы инвариантные признаки особенностей употребления фонетических, графических, лексико-стилистических, образно-тропеических и синтактико-стилистических средств выразительности, которые придают текстам главных редакторов экспрессивности и субъективной окраски, а также влияют на восприятие и чувства читательской аудитории.

Ключевые слова: масс-медийный дискурс, дискурс глянцевого журнала, медиажанр, средства выразительности.

«LINGUO STYLISTIC FEATURES OF THE «EDITOR'S WORD» MEDIA GENRE»

The article deals with the analysis of the «editor's word» media genre linguo stylistic aspect. The «editor's word» media genre is viewed as an independent syncretic genre of the glossy magazine discourse, which synthesizes the features of analytical and publicistic journalistic genres. It is influenced by media linguistic personality and functions in the mass media discourse. The distinguishing features of the genre embrace the infotainment goal, the editor's authorship, the female audience addressee and a set of invariant and variant compositional, linguo stylistic, strategic and tactic particularities. The invariant features are constituted by those unvaried lingual aspects, which are constantly repeated in all media texts analyzed. The invariant linguo stylistic features are reflected in the use of phonetic, graphic, lexical and syntactic expressive means and stylistic devices that are analysed in the article given.

Key words: media genre, glossy magazine discourse, expressive means and stylistic devices.

Основним джерелом отримання інформації в сучасному суспільстві є засоби медіа, які окреслюють події спільного минулого та соціальної теперішності, допомагають читачам сформувати власне сприйняття та визначення соціальної дійсності [3, с. 71]. Поступово медіа стають однією з найважливіших складових соціосистеми і творять її [4, с. 17]. З огляду на значний вплив мас-медіа на суспільство зростає нагальність вивчення окремих аспектів діяльності ЗМІ. Лінгвістика як наука про мову свій вектор дослідження вбачає в аналізі мас-медійного дискурсу, який реалізує рух соціальної думки та формує картину світу людини [2, с. 24].

Як і кожна сфера використання мови мас-медійний дискурс виробляє свої власні стійкі типи висловлень, які характеризуються спільною тематичною, композиційною та стилістичною домінантою, тобто мовленнєві жанри [1, с. 56]. Мас-медійний дискурс має розгалужену систему жанрів, яка перебуває у постійному розвитку за рахунок удосконалення форм і методів подачі інформації, заміщення одних жанрів іншими. З-поміж них вирізняється синкретичний медіажанр «слово редактора», який синтезує риси аналітичних та художньо-публіцистичних жанрів журналістики.

Зазначений медіажанр створюється медійною мовною особистістю та характеризується сукупністю диференційних ознак як мовленнєвий конструкт, що має специфічне прагматичне підґрунтя, й вирізняється низкою інваріантних та варіативних мовних і мовленнєвих засобів. «Слово редактора» розглядається як самостійний медіажанр дискурсу глянцевого журналу на підставі його дистинктивних ознак: інформаційно-розважальної мети (базова ознака), авторства головного редактора, адресованості жіночій аудиторії, а також інваріантних та варіативних композиційних, лінгвостилістичних і лінгвокомунікативних характеристик [5, с. 4]. У нашій розвідці зосередимо увагу на лінгвостилістичних особливостях медіажанру.

Інваріантною ознакою лінгвостилістичної характеристики медіажанру «слово редактора» є вживання фонетичних, графічних, лексико-стилістичних, образно-тропеїчних та синтактико-стилістичних засобів виразності, які надають текстам головних редакторів змістовної виразності, експресивності, суб'єктивного забарвлення, впливають на сприйняття та почуття читачької аудиторії.

Медіажанру «слово редактора» притаманне особливе фонетичне втілення, що слугує засобом привертання уваги читачької аудиторії. У досліджуваному матеріалі найпоширенішими є такі фонетичні прийоми, як алітерація та асонанс, які використовуються для додаткового експресивного впливу, своєрідного музичного супроводу основної думки висловлювання, звукової організації повідомлення, надання йому мелодійності та благозвучності: (1) «... *Talk about fun, fearless females – what a day!* ...» [Cosmopolitan: May, 2013]; (2) «... *In this issue of Vogue, we celebrate two very different kinds of shopping – the hugely expanding arena of online and traditional car-boot, each perched at opposite ends of the shopping spectrum ...*» [Vogue: November, 2011]; (3) «... *The book that left the most powerful early print on me was *To Kill a Mockingbird*, which I've read over and over, it's nuance and meaning deepening with each read, the older I get ...*» [Elle: January, 2011] тощо.

Візуальне увиразнення та естетична оформленість текстів медіажанру досягається за рахунок уживання графічних засобів виразності, які сприяють структуризації публікацій, створюють графічно виважену композицію медіатекстів та надають відчутної акцентуації повідомленням. Серед графічних засобів підсилення виразності окремих елементів тексту найчастіше використовуються:

– написання слів або частини тексту курсивом: (4) «... *Every year, during the making of this, our Personal Style Issue, I clock my own and wonder **what** it says about me ...*» [Elle: October, 2012];

– жирним наведенням: (5) «... **One thing we hear from those of you starting out on your career path is how daunting it can be to get your foot in the door ...**» [Cosmopolitan: February, 2014];

– подання окремих слів з великої літери або великими літерами з жирним наведенням або без нього: (6) «... **IT'S NEVER BEEN BETTER** to be a young, single woman in America ...» [Marie Claire: February, 2014], (7) «**Culture CLUB**» [Vogue: December, 2012];

– використання буквиці великої та маленької літер: (8) «... *there is a lot of nights when I've had to put on a dress and high heels, said Lena Dunham, looking out at the audience at our Women of the Year Awards on November 11 ...*» [Glamour: January, 2014], (9) «... *In this month's Vogue, we look at a number of women who have forged their own distinctive style ...*» [Vogue: July, 2011] тощо.

Характерною рисою текстів медіажанру «слово редактора» є експресивно забарвлена лексика, що особливо яскраво проявляється у використанні авторських неологізмів та слів іншомовного походження (варваризмів), які відображають аксіологічні та культурні орієнтири адресанта, слугують влучним трансмітом думки автора. Для лаконічного, влучного та експресивного опису подій в текстах аналізованого медіажанру вживаються авторські неологізми, які є однією з важливих рис реалізації образу автора: (10) «... *Who better to clink glasses and share the love with than your **besties** at **Friendsgiving?** ...*» [Cosmopolitan: November, 2013]; (11) «... *It is a season of extremes, from the intricate, ladylike clothes in Mario Testino's **«Lady Luxe»** – which sees the 5ft 11 in form of Karlie Kloss posing amid **baroque'n'roll** splendor – to the surreal vision of Mario Sorrenti...*» [Vogue: March, 2012]; (12) «... *How about we call someone who's a believer in equal rights and respect for personal choice something like a ... **feminine-ista**. Kinda like **fashionista!** ...*» [Elle: September, 2011]. Своєрідність творчої манери редакторів аналізованих глянцевих видань увиразнюється вживанням слів іншомовного походження (варваризмів): (13) «... *You will no doubt notice that a leather jacket seems to be the choice **du jour** of this crowd ...*» [Vogue: December, 2011]; (14) «... *For many years and then, she has forged an independent career, producing her own work irrespective of the changes in the fashion **zeitgeist**, and the pictures that she shot for Vogue in the early Nineties are among some of my favourite commissions ...*» [Vogue: March, 2014]; (15) «... *Personal style – our mantra, our **raison d'être**, what ELLE's fashion editors think about when pulling clothes for a story – is, on one level, self-evident. Whose style could you have but your own? ...*» [Elle: October, 2012] тощо.

Медіажанр «слово редактора» характеризується стилістично маркованим втіленням, що досягається за рахунок використання різноманітних образно-тропеїчних засобів виразності:

– гіпербол: (16) «... *And we – the editorial we of ELLE – look at the new season, spring, which let's women find their best ideas of themselves, no matter whether their tastes run toward minimalist ease or '70s glam of blocking in the **boldest, brightest, most uplifting colors we've seen in a decade** ...*» [Elle: March, 2011];

– метафор: (17) «... *When we met up for our date, within minutes of sitting down (a little nervously, I'll admit, on my part), **she was peppering me with questions**, and we were hooting with so much laughter, the next table asked us to «tone it down» ...*» [Cosmopolitan: August, 2013];

– епітетів: (18) «... *I wasn't quite sure what to expect on my way to the restaurant that night, but it turned into a **stellar evening** ...*» [Marie Claire: February, 2013];

– порівнянь: (19) «... ***Fashion shifts as constantly as light**, but it is rare that one can offer up a delicious, succinct message, that makes perfect sense ...*» [Vogue: August, 2012];

– антитез: (20) «... *Make this your year to **dream big, even if you start small** ...*» [Marie Claire: January, 2014];

– алюзій: (21) «... *For many women, of course, hard work isn't just something that «enhances» their lives; it defines them, **for better or worse**. in some ways, work is just like marriage – **we do it for richer or poorer, in sickness and in health, till death do us part** ...*» [Elle: April, 2011] тощо.

Образно-тропеїчні засоби надають текстам досліджуваного медіажанру образності та апелюють до понятійно-емоційного сприйняття читачької аудиторії.

Медіажанру «слово редактора» характерні частотні випадки вживання синтактико-стилістичних засобів виразності, що наповнюють формальну структуру речення новим комунікативним змістом. В аналізованому медіажанрі широко вживаються:

– еліipsis: (22) «... *it's sometimes tough to get the roles you're fighting for when you're simultaneously fighting your own image – your own visage, in fact. **Looks like hers can get an actress in the door but can pin her down, too** ...*» [Elle: July, 2011];

– умовчання: (23) «... *I don't think anyone should underestimate the power of their own voice ...*» [Glamour: January, 2014];

– перелічення: (24) «... *There's always something on TV – There are networks and shows for whatever parts of ourselves need **attention, engagement, soothing, stimulation, company**, not to mention programs that stoke interests we might not have even known we had until happening upon them: **cooking, gardening, tattooing, hoarding, foreign relations, personal relations, customizing your motorcycle**. and finally, at long last, women are behind it all: **writing, producing, acting, running shows and networks, and divining not just where we are as culture, but where we'll go next** ...*» [Elle: February, 2011];

– повтори: (25) «... *all about how to get up the nerve to say what **you want**, wear what **you want**, and live the life you want (without seeming one bit self-obsessed) ...*» [Vogue: June, 2013] тощо.

Отже, інваріантною ознакою лінгвостилістичної характеристики медіажанру «слово редактора» є широке використання фонетичних, графічних, лексико-стилістичних, образно-тропеїчних та синтактико-стилістичних засобів виразності, які надають публікаціям головних редакторів аналізованих глянцевих видань образності та експресивності. Зокрема фоне-

тичні засоби виразності надають текстам аналізованого медіажанру мелодійності та благозвучності. Графічні засоби виразності сприяють візуальному увиразненню матеріалів. Лексико-стилістичні засоби увиразнення (авторські неологізми та слова іншомовного походження (варваризми)) додають публікаціям експресії, створюють динамічні картини оповіді, підсилюють емоційне сприймання тексту читачами. Образно-тропеїчні засоби виразності допомагають досягти влучної образності в описі подій, ситуацій, явищ. Синтактико-стилістичні засоби виразності слугують увиразненню ідей головних редакторів аналізованих глянцевих видань.

Встановлено, що найуживанішими з-поміж усіх засобів виразності є синтактико-стилістичні (38 % від усіх аналізованих у вибірці засобів виразності), зокрема засновані на експансії початкової моделі речення (68 % від усіх досліджуваних синтактико-стилістичних засобів виразності). Широко вживаними також є образно-тропеїчні засоби (30 %), як от: епітети (33 %), гіперболи (18 %), та метафори (11 %), які допомагають влучно передати особливості перебігу подій та явищ. Значне місце за частотністю вживання посідають графічні засоби виразності (24 %), що надають повідомленням редакторів аналізованих глянцевих видань візуальної емоційності. Найменшою популярністю користуються фонетичні засоби виразності (8 %), що зумовлено особливостями публіцистичного тексту загалом.

Література:

1. Бахтин М. М. Слово в поезії та прозі / М. М. Бахтин // Вопр. літератури. – М., 1972. – № 6. – С. 55–85.
2. Лютикова В. Д. Языковая личность и диалект / В. Д. Лютикова. – Тюмень : Изд-во Тюм. ун-та, 1999. – 185 с.
3. Макаров М. Л. Основы теории дискурса / М. Л. Макаров. – М. : ИТДГК, 2003. – 280 с.
4. Почепцов Г. Г. Медиа: теория массовых коммуникаций / Г. Г. Почепцов. – К. : Альтерпрес, 2008. – 403 с.
5. Черниш О. А. Медіажанр «слово редактора»: лінгвостилістичний та лінгвокомунікативний аспекти (на матеріалі сучасних англійських журналістів) [Текст] : автореф. дис.... канд. філол. наук : 10.02.04 / Черниш Оксана Андріївна ; Київ. ун-т ім. Бориса Грінченка. – Київ, 2015. – 20 с.

УДК 821.161.2. 09

Т. М. Шарова,

Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького, м. Мелітополь

ПОВІСТЬ К. ГОРДІЄНКА «ДІТИ ЗЕМЛІ»: ІСТОРИЧНА ОСНОВА, КОНФЛІКТИ, СТРУКТУРНО-ОБРАЗНА СИСТЕМА

У статті подається творчість К. Гордієнка, літературна спадщина якого досліджена недостатньо. Розглянувши різні аспекти художнього конфлікту (Р. Гром'яка, І. Кисельова, Н. Євтушенка, Т. Гундорової та інших), можна стверджувати, що це поняття пов'язане з зіткненням протилежних інтересів і поглядів, напруженням і крайнім загостренням суперечностей.

Твори К. Гордієнка становлять певний етап в українській прозі і за змістом, і за формою. На широкому соціальному тлі постають нові типи сучасної письменниці епохи. В центрі уваги письменниці – образи простих людей, селян, заробітчан, їх конфлікт з кріпацькими і пореформеними порядками в селі й на промислах.

Письменник став виразником настроїв і прагнень простого українського народу, правдиво змалювавши його нужденне існування. Головна увага К. Гордієнка зосереджується на внутрішньо-психологічних конфліктах, зумовлених глибоким проникненням у внутрішній світ людини.

Ключові слова: конфлікт, контекст, повість, структурно-образна система.

ПОВЕСТИ К. ГОРДИЕНКО «ДЕТИ ЗЕМЛИ»: ИСТОРИЧЕСКАЯ ОСНОВА, КОНФЛИКТЫ, СТРУКТУРНО-ОБРАЗНАЯ СИСТЕМА

В статье представлено творчество К. Гордиенко, литературное наследие которого исследовано недостаточно. Рассмотрев различные аспекты художественного конфликта (Р. Громьяк, И. Киселева, Н. Евтушенко, Т. Гундоровой), можно утверждать, что это понятие связано со столкновением противоположных интересов и взглядов, напряжением и крайним обострением противоречий.

Произведения К. Гордиенко составляют определенный этап в украинской прозе и по содержанию, и по форме. На широком социальном фоне появляются новые типы современной писательницы эпохи. В центре внимания писательницы – образы простых людей, крестьян, работников, их конфликт с крепостными и пореформенными порядками в селе.

Писательница стала выразителем настроений и стремлений простого украинского народа, правдиво обрисовав его нищеское существование. Главное внимание К. Гордиенко сосредотачивается на внутренне-психологических конфликтах, обусловленных глубоким проникновением во внутренний мир человека.

Ключевые слова: конфликт, контекст, повесть, структурно-образная система.

THE STORY K. GORDIENKO «CHILDREN OF THE EARTH»: THE HISTORICAL BASIS, CONFLICTS, STRUCTURAL IMAGING SYSTEM

The article researches the work of K. Gordienko, literary heritage of whom is insufficiently researched. Examining various aspects of artistic conflict (R. Hromyak I. Kiselev, N. Yevtushenko, T. Hundorova), one could argue that this concept is concerned with the clash of opposing interests and views, extreme stress and aggravation of contradictions.

Works written by K. Gordienko can be called a milestone in Ukrainian prose both by content and by form. On a broad social background appear new types of the era that is contemporary to the writer. The focus of the writer is images of ordinary people, peasants, and workers, their conflict and post-reform orders in the village and in the fields. Typical features of characters display themselves in carefully detailed descriptions of appearance, clothing, behavior and speech of the characters presented on the basis of social and individual psychological details, though still kept the traditional lyrical-epic folklore characteristics.

The writer's creativity became an expression of sentiments and aspirations of the Ukrainian people due to true description of their miserable existence. K. Gordienko focuses on internal psychological conflicts caused by deep penetration into the inner world of man.

Ключові слова: context, conflict, story, structural imagery.

Найвагомішим першоджерелом для рецепції художнього світу митця, його індивідуальності є його твори – основна складова всієї літературної спадщини. Вони становлять науковий інтерес не тільки як матеріал для вивчення біографії, але і як оригінальний спосіб відображення всієї багатогранності духовного життя письменниці та індивідуальності його мислення.